

МАЈА ВИЛА

народна приповетка

Шта знаш о вилама? Знаш ли неко народно веровање у вези са вилама, бајку, или неку књигу, у којима се помињу виле? Како народ описује виле? Које моћи им приписује?

ВИЛА

женско митско биће у старим народним веровањима и народној традицији Јужних Словена. Замишља се као лепа девојка одевена у бело. Зависно од места становања, виле се деле на загоркиње, бродарице, језеркиње, приморкиње, облакиње... Лепо певају и играју и љубоморне су ако је неко бољи у томе од њих. Ако неко случајно наиђе на **вилино коло**, виле га омађијају.

Могу бити и пријатељи људима, помајке, посестрима или љубавнице.

Вилино коло *Политикин забавник*

Вилино коло среће се на више места у нашој земљи, како се наводи у Српском митолошком речнику. За таква места увек се испреда легенда о вилама које су ту некад играле. А оне су, у народном предању, митска бића.

Овим натприродним женским бићима приписује сеизглед изузетно лепих и увек младих девојака које проводе живот далеко од људи, у води, на небу, у облацима, у пећинама, на планинама. Поред осталог, имају моћ да се претворе у лабуда, сокола, вука, змију. Обично су одевене у лаке ипрозрачне хаљине, коса

им је дуга и расплетена, често златна.

Нажалост, ноге вилама често умањују лепоту, јер могу бити магареће, коњске или козје. Местакоја се називају вилино коло, виље коло, у облику су круга (или полукруга) траве другачије одостале. Негде је закржљала, негде је другачије боје, а негде изузетно бујна. Вилинимколом народ је називао свако место где би се такав круг траве појавио, посебно ако је тона каквом врху брда, пропланку или код неког извора. Исто предање везује се за виле иако се на пољани појави круг од печурака. Народ се плашио да нагази на вилино коло, јер се веровало да би онај ко би ту наишао могао да се разболи или чак умре. Понекад се утаквом „колу” нађе и неко узвишење. За то место веровало се да је било намењено свирачу који је, док су виле играле, свирао у гајде или какав други инструмент.

МАЛА ВИЛА

КЊИЖЕВНИ РОД – епика / епска поезија

КЊИЖЕВНА ВРСТА – народна приповетка

ТЕМА дела је несрећно окончана љубав између виле и краљевића.

ИДЕЈА народног ствараоца је истицање значаја верности у љубави и пријатељству.

ПОРУКЕ дела су:

Ко другоме јаму копа, сâм у њу пада.

Не треба трчати пред руду.

Поверење се тешко стиче, али се лако губи.

Пријатељство и љубав не могу опстати без верности.

Три пута мери, а једном сеци.

Подели дело по етапама развоја радње и смисли наслов свакој целини.

1. увод
2. заплет
3. врхунац
4. неочекивани преокрет
5. расплет

Могућ је и епилог, или – шта је било после.

Непознате речи изрази:

ШИШАНО КУМСТВО – народни обичај првог шишања косе, крштење, обично се односи на одраслу особу

ГАЈ – шумица, шумарак

ТАМЈАН – црвенкаста смола која се добија из једног афричког дрвета и служи при православним обичајима

ЋЕРЕЋЕТ – врста платна, танко, памучно и домаће

ЊЕДРА – недра, груди

ПЛЕЋИ – горњи део леђа између врата и руку

АМАНЕТ – предмет који се оставља, даје у аманет, поверена ствар

ВЕЋМА – више

ПРОГУКАТИ – почети са гукањем; проговорити нежним и љупким гласом

УКОП – погреб, сахрана

ЗАМАМЉИВ – који опчињава, примамљив, заносан

НАМАХ – одмах

АЛЕМ – драгуљ, дијамант, драги камен

РАЗМИСЛИ...

Опиши свечаност посвећену краљевићу.

Којим је детаљима описан изглед мале виле при првомсусрету са краљевићем?

Обележи тај део.

Какав је то ЗВОНАК ГЛАС? Какав глас још може бити?

Закључујеш ли нешто о осећањима између краљевића ивиле изреченице:

Дуго су шетали по месечини и чаврљали?

Од чега је мала вила постајала све већа и већа?

Види ли се из бајке како се краљевић постепенозаљубљује у малу вилу? Образложи свој одговор.

О ком је услови за вилин и краљевићев срећан живот реч у овом делу?

Шта мислиш о нестанку мале виле? Мислиш ли да је морала нестати или је постојало неко друго решење? Образложи свој одговор.

Обележи део у коме је описана црвеночоса лепотица.

Коју апстрактну именицу можемо користити како бисмо сажели (резимирали) целу приповетку?

Објасни значење реченице: ...**да га поједу очима**.

У овом делу налази се опис: *Кроз грање се увлачила мјесечина и падала по земљи у чудесним шарама. Липе су мирисале као тамјан из цркве.*

Објасни стилску вредност овог описа и одреди стилске фигуре у њему.

У делу се налазе и синтагме СЈАЈНА МЕСЕЧИНА и СУНЧЕВ СЈАЈ. Објасни стилску фигуру.

Да ли знаш значења речи АНТИПОД?

АНТИПОД је оно што је сасвим супротно, опречно у односу на нешто друго. У драми то су супротстављени ликови (јунак и његов супарник, непријатељ)

Ко су у овом делу антиподи?